

Kształcenie psychologów: Praktyka i wiedza.

Adam Tarnowski

EuroPsy
European Certificate in Psychology

Studia psychologiczne, podobnie jak większość kierunków uniwersyteckich, są postrzegane jako miejsce nabywania wiedzy. Mimo, że ich ideą jest przygotowanie praktyka, to miejsca dla praktyki w czasie studiów nie jest wiele. Istnieje bowiem powszechne przekonanie, że zawodu uczy się człowiek wraz z podjęciem pracy. W jakim kierunku zmierza współczesne kształcenie psychologów?

Kształcenie według standardów EuroPsy wzbudziło znaczne zainteresowanie na polskich uczelniach. Z jednej strony jest to z pewnością „dobra marka”, świadcząca, że absolwenci uczelni nie odstają poziomem od kolegów kształconych na Zachodzie, z drugiej zaś- okazja do uporządkowania zajęć według przejrzystego i dobrze przemyślanego schematu. Celem kształcenia jest przygotowanie psychologa-profesjonalisty zdolnego do podjęcia samodzielnej praktyki. **Odrzucany jest pokutujący wciąż w naszym kraju przesąd głoszący, że „studia są po to, żeby mieć papier, a zawodu nauczysz się jak pójdiesz do pracy”, podobnie jak przeciwne złudzenie że same studia wystarczą aby stać się profesjonalistą. Świat wiedzy psychologicznej i świat praktyki powinien się przenikać, i właśnie wchodzenie na rynek pracy nowych absolwentów daje ku temu znakomitą okazję.** Pełne przygotowanie do samodzielności zawodowej (potwierdzone europejskim certyfikatem) można uzyskać po ukończeniu pięciu lat studiów, oraz dodatkowym roku pracy pod opieką doświadczonego mentora (celowo nie używam terminu „superwizja” który ma własne odmienne znaczenie). Zadaniem mentora-opiekuna jest właśnie czuwanie nad nabywaniem niezbędnych zawodowych kompetencji, a zatem konfrontowanie uzyskanej wiedzy z realiami pierwszej pracy. Celem jest z jednej strony osadzenie teorii w realiach, ale z drugiej wniesienie innowacyjności do podejmowanych obowiązków zawodowych. Wartością podstawową dla twórców systemu było wzięcie odpowiedzialności przez uczelnię i opiekuna stażu za uformowanie kompetencji koniecznych samodzielnie pracującemu psychologowi.

Kształcenie na uczelni trwa pięć lat i zasadniczo składa się z dwóch faz, odpowiadających zazwyczaj studiom licencjackim i magisterskim. Mogą być one jednak realizowane jako studia jednolite. Warto mocno podkreślić, że aby starać się o certyfikat należy oba poziomy kształcenia odbyć na kierunku Psychologia. Program jest zresztą tak intensywny, że trudno mi wyobrazić sobie kształcenie na II stopniu bez wiedzy nabytej na stopniu pierwszym. **Student pierwsze trzy lata powinien zatem poświęcić poznaniu wszystkich ważnych działów psychologii. Program nie powinien zostawiać niemal żadnej swobody. Zakłada się, że kanon podstawowej wiedzy należy posiadać niezależnie od późniejszej specjalizacji.**

Inicjatywy i informacje

PTP

Kształcenie psychologów: Praktyka i wiedza.

Adam Tarnowski

EuroPsy
European Certificate in Psychology

Inicjatywy i informacje

PTP

Większość polskich uczelni zapewne zgodziłaby się z takim wymaganiem, jednak w praktyce często jest inaczej. Niekiedy już na pierwszym i drugim roku można spotkać przedmioty do wyboru, co znacznie utrudnia wypracowanie minimum punktów obligatoryjnie powiązanych z kanonem. Paradoksalnie, łatwiej o zgodność ze standardem EuroPsy na tradycyjnych uczelniach, trzymających jednolity sztywny program uzupełniany niezbyt rozbudowanymi specjalizacjami. **Twórcy systemu EuroPsy stoją na stanowisku, że rozwijanie własnych zainteresowań w sposób indywidualistyczny (np. pełna dowolność wyboru zajęć po drugim roku) nie sprzyja utrzymaniu profesjonalnych standardów.** W zasadzie wszelkie fakultety na tym etapie bardzo utrudniają wykazanie zgodności z EuroPsy.

Drugi etap studiów (który może odpowiadać dwuletnim studiom magisterskim) cechuje znacznie większa swoboda kształtowania programu. Ważne jest jedynie pogodzenie elementu wiedzy akademickiej z teoriami aplikacyjnymi, obudowanie wykładów ćwiczeniami, odpowiedni poziom przygotowania metodologicznego i rozbudowany program etyki zawodowej. **Problemem na tym etapie są jednak praktyki.** Według EuroPsy powinny one obejmować co najmniej 15 ECTS, przy czym każdy punkt to 25-30 godzin pracy studenta. Zakłada się również, że w czasie praktyk cały ten czas spędzany jest na pracy, i nie można doliczać czasu na pracę własną, przygotowanie do zajęć itd. W systemach zachodnich najczęściej istotnie trzy miesiące (niekiedy więcej) spędzane jest w rzeczywistych miejscach pracy psychologa. Dodatkowo, zajęcia te są często omawiane z uczelnianym opiekunem, który tłumaczy, jak łączyć zdobytą na studiach wiedzę z poznawanymi realiami.

Praktyki są często pierwszym kontaktem studenta z zawodem któremu chce się poświęcić. Nawet w pełnym, trzymiesięcznym wymiarze nie przygotowują one oczywiście do pracy zawodowej (to jest rola rocznego stażu po dyplomie). Najistotniejsze w nich jest wpojenie przekonania o związku między wiedzą a praktyką, ukazanie działania procedur bazujących na wiedzy, refleksyjna postawa oraz modelowanie profesjonalnej postawy przez kontakt z doświadczonym psychologiem. **Praktykowanie w kontekście studiowania stanowi kluczowe doświadczenie edukacyjne, którego nie zastąpi ani nauka teorii ani douczanie się procedur na bieżąco w środowisku pierwszej pracy.** Niezależnie od wymogów EuroPsy warto zwiększać wymiar praktyk w czasie studiów i (co również ważne) wspierać studentów w integrowaniu pierwszych doświadczeń zawodowych ze zdobytą wiedzą.